

Asia: VN/25102/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite 1), sen säännökohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta Lupa- ja valvontavirastosta (liite 6) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännökohtaisiin perusteluihin. Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä. Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Organisaatio (4 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

4 § Organisaatio

Lakiehdotuksen 4 § 3 momentissa on hyvin huomioitu työsuojeluosaston toiminnan riippumattomuus ILO sopimuksen (SopS 44/1949) edellyttämällä tavalla. Lakitekstissä on selkeästi kuvattu työsuojelun riippumattomuus ja se, ettei työsuojeluosastolle voida antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa työsuojeluviranomaisen tehtävien asianmukaisen hoitamisen ja riippumattomuuden.

Saman 4 §:n pykälän 7 momentissa kuitenkin annetaan mahdollisuus viraston työjärjestyksellä määrätä viraston osastojen tehtävistä. Lakiehdotuksen sanamuoto on seuraava: "Tehtävien kuulumisesta osastoille, toimintayksiköille ja muille yksiköille voidaan määrätä tarkemmin viraston työjärjestyksellä".

Työsuojeluviranomainen katsoo, että edellä mainittu 4 § 7 momentin säännös viraston työjärjestyksestä ei voi koskea uuden viraston työsuojeluosastoa eli työsuojeluviranomaista. ILO:n sopimuksen (SopS 44/1949) mukainen työsuojeluviranomaisen riippumaton asema edellyttää, ettei viraston työjärjestyksellä voida osoittaa tehtäviä työsuojeluosastolle. Säännöksestä pitää siten poissulkea työsuojeluosasto, esimerkiksi maininnalla "työsuojeluosastoa lukuun ottamatta".

Luku 3 Johtaminen (5-8 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

5 § Johtaminen

Lakiehdotuksen 5 § 2 momenttiin on kirjattu, että viraston osastoa johtaa pääjohtajan välittömässä alaisuudessa toimiva osastopäällikkö. Työsuojeluviranomainen katsoo, että työsuojeluosaston osastopäällikkö ei voi toimia viraston pääjohtajan välittömässä alaisuudessa samalla tavalla kuin muiden osastojen osastopäälliköt. Tämä vaarantaisi työsuojeluviranomaisen riippumattomuuden.

Lakiehdotuksen tätä säännöstä koskevassa perustelutekstissä on esimerkkejä pääjohtajan toimivallasta alaiseensa osastopäällikköön nähden. Näistä toimista tällä hetkellä työsuojelun vastuualueen johtajan osalta vastaa sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osasto, vaikkakin työsuojelun vastuualueen johtajan vuosiloman on tietoteknisistä syistä hyväksynyt aluehallintoviraston ylijohdaja. Ehdotuksen mukaan esim. kurinpidollisista toimista päättäisi myös työsuojelun osastopäällikön osalta viraston pääjohtaja (tai jos viraston työjärjestyksessä asia on delegoitu muulle virkamiehelle, niin tämä muu virkamies), mikä työsuojeluviranomaisen käsityksen mukaan vaarantaa työsuojeluviranomaisen riippumattomuuden. Työsuojeluviranomaisen riippumattomuus edellyttää, että työsuojeluosaston osastopäällikköä koskevat mm. mahdolliset kurinpidolliset toimet kuuluvat jatkossakin sosiaali- ja terveysministeriön työ- ja tasa-arvo-osastolle.

7 § Yhteiset asiat

Lakiesityksen sanamuoto on ristiriidassa sitä koskevan perustelutekstin kanssa: Lakitekstin mukaan kahdelle tai useammalle osastolle kuuluva asia on valmisteltava yhdessä ja ratkaistava yhtä aikaa, jollei siitä aiheudu haitallista viivytystä. Tämän mukaan yhteisestä käsittelystä voisi poiketa vain silloin, jos samanaikaisesta käsittelystä aiheutuisi haitallista viivytystä. Perustelutekstissä viivästyksen lisäksi kuitenkin mainitaan salassa pidettävät valvonta-asiat, jotka voisivat estää samanaikaisen ja yhteisen käsittelyn.

Tältä osin työsuojeluviranomainen toteaa, että esimerkiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) 10 §:ssä säädetty salassapitovelvoite estää käytännössä lähes aina asian yhteisen käsittelyn viraston toisen osaston kanssa, silloin kun kyse on

yhteydenotosta työsuojeluviranomaiseen. Salassapito ei rinnastu mitenkään asian käsittelyn viivytykseen, mistä syystä työsuojeluviranomainen katsoo, että myös salassapito ja sen vaikutus yhteiseen käsittelyyn pitää huomioida myös itse säännöksessä.

8 § Työjärjestys

Lakiehdotuksen 8 § 3 momentin mukaan kaikkien osastojen ja siten myös työsuojeluosaston työjärjestys pitää käsitellä viraston johtoryhmässä. Tämä säännös vaarantaa työsuojeluviranomaisen toiminnan riippumattomuuden. Työsuojeluviranomainen katsoo, että työsuojeluosaston työjärjestys käsitellään ainoastaan työsuojeluosastolla ja siten säännökseen tulee lisätä maininta "työsuojeluosaston työjärjestystä lukuun ottamatta".

Luku 4 Ohjaus (9-12 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 6 Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset (17-21 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

18 § Osastopäällikön viran täyttäminen

Lakiehdotuksen 18 §:n mukaan viraston pääjohtajaa tulee kuulla ennen kuin ao. ministeriö tekee esityksen osastopäällikön virantäytöstä. Lakiehdotus tältä osin vastaa nykytilannetta aluehallintovirastoissa. Lakiehdotuksen 18 §:ää koskevan perustelutekstin mukaan pääjohtajan kuuleminen osastopäällikön viran täyttämässä voitaisiin kuitenkin toteuttaa myös niin, että pääjohtaja osallistuu osastopäällikön virantäyttöön.

Työsuojeluviranomainen katsoo, että työsuojeluviranomaisen riippumattomuus ulottuu myös työsuojeluosaston osastopäällikön viran täyttöön, mistä syystä pääjohtajalla ei voi olla minkäänlaista päättävää tai esittelevää roolia työsuojelun osastopäällikön viran täytössä. Perustelutekstiin pitää siten lisätä maininta "työsuojelua lukuun ottamatta".

Luku 7 Erinäiset säännökset (22-29 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (30-36 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta

Kommenttinne asetuksesta

-

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaa lakiehdotusta (liite 2) ja sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta (liite 7) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin. Kommentit elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä sekä muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Ei

Luku 1 Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset (1-5 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat säännökset (13-19 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat erinäiset säännökset (20-25 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (27-30 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

1 § Elinvoimakeskusten nimet, toimialueet ja päätoimipaikat

Kommenttinne tästä pykälästä

-

2 § Elinvoimakeskusten organisaatio

Kommenttinne tästä pykälästä

-

3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

Kommenttinne näistä pykäläistä

-

Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

Kommenttinne

-

Kohta 3. Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite3) ja sen säännöskohtaisia perusteluja sekä sen yleisperusteluita ja muita lukuja hallituksen esityksessä liittyen Ahvenanmaan valtionvirastoon (liite 4) vastaaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihinKommentit yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä B osuuteen.

Ei

Luku 1 Yleiset säännökset (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus (5-6 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (7-11 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Erinäiset säännökset (12-14 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

B HALLITUKSEN ESITYSLUONNOSTA KOSKEVAT MUUT MAHDOLLISET HUOMIOT

Onko teillä kommentoitavaa B osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä C osuuteen.

Kyllä (vastauskenttä aukeaa, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

Liitteessä 5 luetelluissa laeissa ja niitä koskevissa muutosehdotuksissa on osassa huomioitu työsuojeluviranomaisesta käytettävä sanamuoto ja osassa ei. Joissakin laeissa ollaan muuttamassa monikkomuodossa olevaa ”työsuojeluviranomaiset” yksikkömuotoon ”työsuojeluviranomainen”, mutta ei kaikissa. Esimerkiksi luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annettua laki ollaan muuttamassa KEHAn osalta, mutta työsuojeluviranomainen on samassa säännösehdoituksessa edelleen monikkomuodossa. Mm. nuorista työntekijöistä annettua lakia sen sijaan ollaan muuttamassa myös niin, että monikkomuodossa oleva ”työsuojeluviranomaiset” ehdotetaan muutettavaksi yksikkömuotoon ”työsuojeluviranomainen”. Vastaavia esimerkkejä on ehdotuksessa muitakin.

Mikäli on tarkoitus muuttaa kattavasti lainsäädännöstä työsuojeluviranomaista koskevat sanamuodot monikosta yksikköön, työsuojeluviranomainen toteaa, että liitteestä 5 puuttuu kokonaan säännöksiä, joissa on säädetty monikkomuodossa ”työsuojeluviranomaisten” toimivallasta. Tällaisia ovat esimerkiksi yhdenvertaisuuslaki ja työsopimuslaki. Työsuojeluviranomainen ei ole käynyt kaikkia lakeja läpi tätä lausuntoa varten, joten on mahdollista, että lakeja tai asetuksia on useita muitakin.

C HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEN SISÄLTÄMÄT MUUT LAKIEHDOTUKSET, JOILLA TOTEUTETAAN UUDISTUKSEN EDELLYTTÄMÄT TEHTÄVÄSIIRROT LUPA- JA VALVONTAVIRASTOLLE, ELINVOIMAKESKUKSILLE, KEHITTÄMIS- JA HALLINTOKESKUKSELLE SEKÄ MUILLE VIRASTOILLE

Onko teillä kommentoitavaa C osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä D osuuteen.

Ei

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.1

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Oikeusministeriö, 39 lakiehdotusta, luku 7.2

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sisäministeriö, 10 lakiehdotusta, luku 7.3

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.4

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Valtiovarainministeriö, 18 lakiehdotusta, luku 7.5

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 24 lakiehdotusta, luku 7.6

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 7.8

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 31 lakiehdotusta, luku 7.9

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 52 lakiehdotusta, luku 7.10

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Ympäristöministeriö, 25 lakiehdotusta, luku 7.11

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

D TIIVISTELMÄ LAUSUNNON PÄÄHUOMIOISTA

Pyydämme esittämään lausunnon päähuomiot tässä tiivistetysti (suositus enintään 4500 merkkiä)

Työsuojeluviranomainen pitää lakiehdotuskokonaisuutta pääosin hyvänä, mutta pyytää lainvalmistelun jatkotyössä kiinnittämään huomiota työsuojeluviranomaisen riippumattomuuden varmistamiseen. Kuten lakiehdotuksessa on todettu, työsuojeluosasto olisi riippumaton työsuojelun tehtäviä hoitaessaan. Työsuojelun riippumattomuus on otettava huomioon viraston toiminnassa ja tehtävien organisoinnissa ja toiminta olisi järjestettävä siten, että riippumattomuus ja puolueettomuus työsuojelun valvontatehtävissä olisi turvattu. Osastolle ei siten saa antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa työsuojelun valvontatehtävien asianmukaisen hoitamisen tai riippumattomuuden. Työsuojelun aseman riippumattomuuden turvaaminen perustuu Suomen ratifioiman (SopS 44/1949) kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleisen konferenssin vuonna 1947 hyväksymän ammattientarkastusta teollisuudessa ja kaupassa koskevan sopimuksen (yleissopimuksen nro 81) ja erityisesti sen 3, 4 ja 6 artiklaan.

Työsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan lakiehdotuksella laajennettaisiin viraston ja viraston pääjohtajan toimivaltaa työsuojeluviranomaisen toimintaan nykytilaan verrattuna niin, että se vaarantaa työsuojeluviranomaisen riippumattomuuden. Työsuojeluviranomainen on erikseen lausunut niistä lakiehdotuksen säännöksistä, jotka vaativat tältä osin täsmennystä tai korjausta.

Saarenmaa Petra

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto - Aluehallintovirastojen (ESAVI, ISAVI, LSAVI, LSSAVI, PSAVI) työsuojelun vastuualueet (lausunnossa "työsuojeluviranomainen")